

- 9) Greva L.: Trajtimi i frakturave me AZ të kërcirrit në eksperiment. Buletini i UT «Enver Hoxha» — Seria shkencat mjekësore, 1979, 1, 95.
- 10) Greva L.: Trajtimi i frakturave të hapura të kockave të gjata të anësive. Disertacion, 1980.
- 11) Greva L.: Parimet e trajtimit të thyerjeve të hapura dhe të shkaktuara nga AZ në kockat e kërcirrit. Buletini i UT «Enver Hoxha» — Seria shkencat mjekësore, 1985, 3, 79.
- 12) Gustilo R.B. and coll.: Prevention of infection in the treatment of the open fractures of long bones. Journal of bone and joint surg., 1974, 4, 5.
- 13) Karagozi P.: Pseudoartrozat. Tiranë, 1984.
- 14) Keraj H.: Trajtimi i frakturave të hapura me mungesa të indit kockor dhe të indeve të buta. Buletini i Mjekësisë Ushtarake, 1986, 41.
- 15) James E.T.R. and coll.: Closure of osteomyelitic and traumatic defects of the leg by muscle and musculocutaneous flaps. The journal of trauma, 1983, 23, 1.
- 16) Patzakis M.S. and coll.: The role of antibiotics in the management of open fractures. Journal bone and joint surg., 1974, 4, 532.
- 17) Petrov V.P.: Taktika hirurgeskogo leçenija ognestrelnih parelomov trubçatih kostej, 1984, 6, 84.
- 18) Xoxa P. e bp.: Probleme të trajtimit të thyerjeve të hapura të kockave të gjata të anësive. Shëndetësia popullore, 1978, 2, 41.

Summary

TREATMENT OF FIRE-ARM FRACTURES WITH IMPORTANT LOSS OF TISSUES

An experimental study, using 14 dogs, was carried out on the treatment of fire-arm fractures with considerable loss of tissues. The conclusion of the authors is that the key of the problem of treatment of fire-arm wounds of the limbs is their primary surgical toilet which has to be performed regardless of the time of injury. Bone antitransplants and muscle lambeaux can be applied and advisable immediately after the surgical toilet.

Résumé

TRAITEMENT DES FRACTURES CAUSEES PAR ARMES A FEU ASSOCIEES UN DEFAT PRONONCE DE TISSUS

Les auteurs ont étudié expérimentalement dans 14 chiens le traitement des fractures associées à un défaut prononcé de tissus causés par armes à feu. Dans ces cas, selon les auteurs, le problème primordial dans le traitement des plaies des extrémités est l'élaboration primaire chirurgicale qui doit être indépendamment du temps écoulé depuis la blessure. Après ce dernier procédé il est conseillé la pose d'antitransplants osseux et de lambeaux musculaires.

REÇENSIONE

MBI MONOGRAFINË «MJEKIMI ORTOPEDIK I PARODONTOPATIVE»

Vitin e kaluar, fondit të literaturës stomatologjike iu shtua edhe një vepër tjetër, «Mjekimi ortopedik i parodontopative» i KSHM Ruzhdië Qafmolla. Parodontopatitë, pas sëmundjes së kariesit të dhëmbëve, përbëjnë patologjinë më të shpeshtë. Shumëllojshmëria e formave dhe vështirësia e trajtimit të tyre e bëjnë këtë patologji gjithnjë e më të mprehtë e aktuale për stomatologjinë. Për këtë arsye, edhe publikimet në këtë fushë si në literaturën e huaj, ashtu dhe në atë të vendit tonë kanë qenë dhe janë të shumta. Por çdo punim shkencor që i kushtohet kësaj patologjie, sidomos në aspektin e mjekimit të saj, përbën gjithmonë një ndihmesë që hedh dritë, sadopak, në morinë e problemeve që shtrihen për zgjidhje për mjekun stomatolog praktik.

Monografia «Mjekimi ortopedik i parodontopative», i pari punim i këtij lloji në vendin tonë, është një vepër me vlera teorike dhe praktike. Përveç këtyre, vlen të vihet në dukje se autorja në këtë vepër ndërmerri iniciativën e futjes së eksperimentit dhe përpunimit matematikor, gjë që, pa dyshim, ia rrit edhe më shumë vlerën punimit. Në këtë monografi trajtohen kryesisht mënyrat ortopedike të mjekimit të parodontopative. Ky lloj mjekimi përbën një nga format e mjekimit kompleks të kësaj patologjie, krahas atij terapeutik e kirurgjikal. Mjekimi ortopedik i parodontopative, që kryhet me anën e shinave të ndryshme, ka për qëllim fiksimin e dhëmbëve të lëvizshëm dhe shpërndarjen e trysnisë përtypëse në të gjithë dhëmbët e mbetur në gojë, duke krijuar kështu një bllok të qëndrueshëm, pra duke i kthyer dhëmbët nga elemente të veçanta në të përbashkëta, në një bllok të vetëm, solid dhe të qëndrueshëm.

Monografia përbëhet nga 114 faqe, ndahet në 6 kapituj dhe ilustrhet me 12 grafikë, 14 skica dhe 25 fotografi origjinale. Autorja është konsultuar me 125 burime bibliografike nga literatura e vendit dhe e huaj, duke shfrytëzuar materiale të kohëve të fundit, si tekste, monografi, artikuj dhe kumtesa të ndryshme, që bëjnë fjalë për këtë problem.

Në kapitullin e parë, pas parathënies dhe hyrjes, autorja, pasi jep disa mendime mbi parodontopatitë në përgjithësi dhe mjekimin ortopedik të tyre, e njeh lexuesin me historikun e mjekimit të kësaj sëmundjeje si në botë, ashtu edhe në vendin tonë. Në kapitullin e dytë jepen njo-